

Ennå lever skyggene

Hvordan er jødernes situasjon i dagens Tyskland? Menighetsrådet i Vest-Berlin har i den siste tid fått en mengde anonyme brev og hets-skrifter fra neonazistisk hold, men også fra venstre-ekstremister og deres presse-organer.

I Øst-Berlin er det rasistiske stemninger, særlig blant ungdommen. Og østtyske jødiske borgere får ikke besøke Israel før de er nådd pensjonsalderen.

NATTEN fra 9. til 10. november 1938 har gått inn i historien under betegnelsen «krystallnatten» — et nesten poetisk navn på en av historiens grusomste stunder. Den natten for 40 år siden ble det i Tyskland fullstendig ødelagt 267 jødiske synagoger, demolert og plyndret minst 7500 jødiske forretninger. Utallige jødiske hjem ble også plyndret og ødelagt. Ca. 30 000 jødiske menn ble arrestert og under brutal behandling deportert til konsentrasjonsleirene Buchenwald, Dachau og Sachsenhausen.

MORDET PÅ VON RATH

Det umiddelbare påskudd for dette nazi-angrepet på jødiske borgere i Tyskland var mordet på legasjonssekretæren ved den tyske ambassaden i Paris, von Rath. Attentatmannen var den 17-årig polskfødte jøde Herrmann Grynszpan som dermed ville hevne sjikaner mot sin familie og andre polskfødte jøder i Tyskland. De nasjonalsosialistiske ledere i Tyskland har lenge ventet på et slikt påskudd for å kunne innlede et ødeleggende generalangrep på det jødiske mindretallet. (I 1938 levde det i Tyskland ca. 300 000 jødiske borgere). SA (Sturmabteilung) og SS (Schutzstaffel) gikk til aksjon. Her er et utdrag fra en befalingsinstruks som SA-gruppe «Nordsee» har sendt til sine avdelinger:

«Samtlige jødiske forretninger skal straks ødelegges (...) Jødiske synagoger skal settes i brann. Brannvesenet får ikke lov å gripe inn. Det skal bare passe på at brann ikke springer over på hus til ariske tyskere. Brannvesenet skal også beskytte nærliggende jødiske hus, men jødene må selvfølgelig flyttes ut, fordi i de neste dagene blir disse hus overtatt av arierne.

Politiet får ikke lov å gripe inn. Føreren ønsker at politiet forholder seg passivt. (...) På de ødelagte jødiske synagogene, forretningene osv. skal det

henges opp skilt med følgende tekst:

Hevn for mordet på von Rath.

Død over den internasjonale jødedom.»

(...)

GRUSOM MILEPÆL

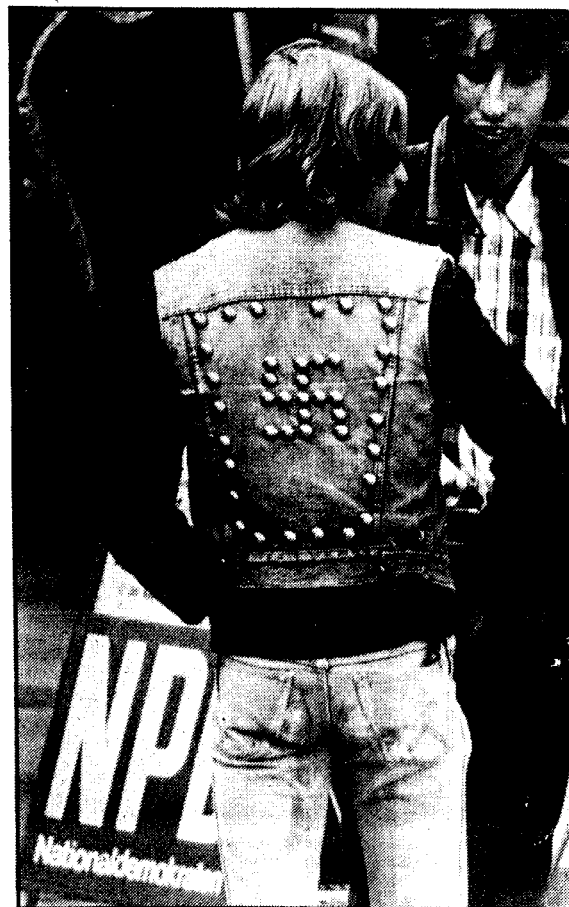
Disse hendelsene i et sivilisert land i vårt århundre ble til en grusom milepæl. Man har før opplevd jødeprogrammer, f.eks. i Russland, men aldri før har staten gått så uhemmet og utilslørt inn for utslettelsen av en folkegruppe. I løpet av en natt ble en tradisjonsrik kultur ødelagt. Det skulle vise seg at denne «krystallnatten» var et avgjørende skritt mot det målet som Hitler i 1938 formulerte slik: «Jødene blir hos oss tilintegjort!»

Av Vaclav Pletanek

DAGENS HETS

Hvordan er jødernes situasjon i dagens Tyskland? Hverken i den østlige eller den vestlige delen av landet er det mulig å trekke noen reelle sammenligninger med førkrigstiden. Mens jødene i førkrigstiden var den største ikke-kristne del av befolkningen i Tyskland, så utgjør de i dag et lite mindretall blant andre minoriteter. Den største jødiske menighet i den vestlige delen av Tyskland er i Vest-Berlin. Den har 5500 medlemmer og holder i sin regi bl.a. også en folkehøyskole. Denne menighet er i dag en viktig bestanddel i Vest-Berlins politiske, kulturelle og religiøse liv.

Formann i menighetsrå-

I Øst-Tyskland såvel som i Vest-Tyskland har man den siste tiden hørt bekymringsfulle stemmer som peker på rasistiske stemninger, særlig blant ungdommen.

det, Heinz Galinski, sier følgende om jødernes situasjon i dagens Vest-Berlin: «Nettopp i den siste tiden har vi fått en mengde med anonyme brev og hets-skrifter fra neonazistisk hold, men også fra venstre-ekstremistene og deres presseorganer. Jeg beklager meget denne utviklingen. Vi lever i Forbundsrepublikken, vi har vår egen identitet å ta vare på. Vi har alltid sagt et klart ja til integrasjon, men et klart nei til assimilasjon og gjennom slike hendelser blir denne prosessen naturligvis bremsert. Vi setter alt på at også disse skyggene av den 9. november 1938 forsvinner.»

RASISTISK STEMNING

Fra Øst-Tyskland har man i den siste tiden hørt bekymringsfulle stemmer som peker på rasistiske stemninger, særlig blant ungdommen. Biskopen i den østtyske evangeliske kirken, Schönherr, sa nylig på den evangeliske synode i Øst-Berlin: «Av selvsomme grunner har vår

ungdom begynt å leke jøde-pogromer o.l. Vi vet at dersom slike ting blir kjent, så blir de behandlet på skolen, men det faktum at noe slikt overhodet forekommer er i virkeligheten meget foruroligende.»

Formannen i den østtyske jødiske menigheten, dr. Peter Kirchner, benektet i vesttysk fjernsyn at jødene i DDR er utsatt for noen som helst diskriminering. Men samtidig innrømmet han bl.a. at de østtyske jødiske borgere ikke får lov til å besøke Israel før de er i pensjonsalderen. I motsetning til Forbundsrepublikken som strever etter en forsoning, så bekjemper DDR-ledelsen staten Israel iherdig og gir støtte til dens fiender. Meldingen om at den ovennevnte dr. Kirchner ikke fikk tillatelse til et besøk i Vest-Tyskland i anledning av en minnehøytid for «krystallnattens» 40-årsdag, forteller tydelig hva som er DDR-myndighetenes holdning til jødernes bestrebelser om å bevar sin egen identitet.